

Nota actief openbaar

Ja

Directoraat Generaal

Volksgezondheid

Publieke Gezondheid

Team E

Opgesteld door

Datum

1 september 2026

Kenmerk

4506901-1099219-PG

Zaaknummer

1099219

Afschrift aan

Eerste Kamer

Bijlage(n)

0

Aan

Minister VWS

Deadline: 1 november
2026

nota

TER BESLISSING

Kamerbrief mitochondriale donatie

13/9/26

1. Aanleiding

Op 20 mei 2026 vond in de Tweede Kamer het plenaire debat plaats over de Wijziging van de Embryowet naar aanleiding van de derde wetsevaluatie.¹ Tijdens dit debat heeft het lid Bikker (ChristenUnie) verzocht om een Kamerbrief over mitochondriale donatie, vóór het Commissiedebat Medische Ethiek (18 november).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de inhoud van deze brief en deze naar de Tweede Kamer te versturen. Omdat zowel bovengenoemd wetsvoorstel van de regering als het initiatiefwetsvoorstel van de leden Paternotte en Wendel² nu voorliggen in de Eerste Kamer, wordt u geadviseerd ook een afschrift van deze brief naar de Eerste Kamer te versturen.

3. Kernpunten

De kernpunten uit de brief zijn:

- Mitochondriën bevinden zich in elke lichaamscel en bevatten een klein deel van ons DNA (0,1% van het totaal).
- Het mitochondriale DNA wordt altijd doorgegeven via de moeder.
- Mutaties in het mitochondriale DNA kunnen zorgen voor mitochondriale aandoeningen, die zeer ernstig kunnen zijn.
- Deze aandoeningen kunnen worden voorkomen door mitochondriale donatie. Hierbij wordt gebruikgemaakt van een eikel van een donor, een eikel van de moeder en een zaadcel van de vader. De zieke mitochondriën van de moeder worden vervangen door de gezonde mitochondriën van een donor.
- De Embryowet sluit het gebruik van deze techniek niet uit, maar de praktijk in Nederland is nog niet zo ver.
- De mitochondriale donor kan noch juridisch, noch biologisch, als ouder van het kind worden gezien.

¹ Kamerstukken II 2024/25 36677, nr. 2.

² Wetsvoorstel tot wijziging van de Embryowet in verband met de afschaffing van het tijdelijk verbod op het doen ontstaan van embryo's voor wetenschappelijk onderzoek (36416)

Datum
1 september 2026

Kenmerk
4506901-1099219-PG

4. Toelichting

a. Financieel-economische gevolgen, arbeidsmarkteffecten en regeldrukeffecten
N.v.t.

b. Juridische aspecten

In de brief wordt toegelicht waarom twee specifieke verbodsbepalingen van de Embryowet niet in de weg staan aan het toepassen van mitochondriale donatie:

- Het is op grond van artikel 24, onderdeel g van de Embryowet verboden wijzigingen aan te brengen in de kern van menselijke kiembaancellen³ waarmee een zwangerschap tot stand wordt gebracht. Dit verbod staat mitochondriale donatie niet in de weg, omdat bij mitochondriale donatie het genetisch materiaal in de celkern ongewijzigd blijft. NB: het mitochondriale DNA bevindt zich buiten de celkern.
- Op grond van artikel 24, onderdeel a van de Embryowet is het verboden een embryo speciaal tot stand te brengen voor wetenschappelijk onderzoek of voor andere doeleinden dan het tot stand brengen van een zwangerschap. Dit verbod staat mitochondriale donatie niet in de weg, omdat bij mitochondriale donatie (meerdere) embryo's tot stand worden gebracht met louter een zwangerschap als doel.

c. Politieke en maatschappelijke context

- Hoewel mitochondriale donatie in theorie is toegestaan, is de praktijk nog niet zo ver. Het verbod om embryo's speciaal voor wetenschappelijk onderzoek tot stand te brengen (artikel 24, onderdeel a) verhindert namelijk dat het benodigde preklinisch onderzoek naar deze techniek kan worden gedaan. Een initiatiefwetsvoorstel van de leden Paternotte (D66) en Wendel (VVD) om dit verbod op te heffen ligt momenteel in de Eerste Kamer.⁴
- In Engeland is het al geruime tijd toegestaan onderzoek te doen met speciaal daarvoor tot stand gebrachte embryo's. Daardoor kon afgelopen jaren het benodigde preklinische onderzoek worden verricht en is de techniek inmiddels succesvol toegepast. Verschillende media in Nederland hebben hier aandacht aan besteed, o.a. de NOS.⁵
- Bij mitochondriale donatie wordt een klein deel DNA (namelijk: het mitochondriale DNA) via de eikel van de donor doorgegeven aan het kind. Daarom spreken sommige media over 'drie-ouder-baby's'. In de brief legt u uit waarom de mitochondriale donor noch juridisch, noch biologisch als ouder van het kind kan worden aangemerkt.

5. Afstemming

Deze brief is afgestemd met de directie WJZ, de CCMO, een klinisch embryoloog en het ministerie van JenV.

³ Kiembaancellen zijn de cellen waarvan het genetisch materiaal wordt doorgegeven aan volgende generaties: eicellen, zaadcellen, en de cellen in een embryo.

⁴ Kamerstukken I 2025/26, 36416, A.

⁵ 'Baby's verlost van ongeneeslijke ziekte door revolutionaire Britse behandeling', NOS, <https://nos.nl/artikel/2575411-baby-s-verlost-van-ongeneeslijke-ziekte-door-revolutionaire-britse-behandeling> (17 juli 2025)

6. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

a. Motivering

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Datum

1 september 2026

Kenmerk

4506901-1099219-PG